

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

21. prosince 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v trestních věcech – Evropský zatýkací rozkaz – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Článek 1 odst. 3 – Článek 15 odst. 2 – Postup předávání mezi členskými státy – Důvody pro odmítnutí výkonu – Listina základních práv Evropské unie – Článek 7 – Respektování soukromého a rodinného života – Článek 24 odst. 2 a 3 – Zohlednění nejvlastnějšího zájmu dítěte – Právo každého dítěte udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči – Matka malých dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti“

Ve věci C-261/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Kasační soud, Itálie) ze dne 19. dubna 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 19. dubna 2022, v trestním řízení proti

GN,

za účasti:

Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, K. Jürimäe (zpravodajka), C. Lycourgos, E. Regan, F. Biltgen a N. Piçarra, předsedové senátů, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele a J. Passer, soudci,

generální advokátka: T. Čapeta,

za soudní kancelář: C. Di Bella, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. března 2023,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za GN: R. Ghini, avvocato,
- za Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna: A. Scandellari, sostituto procuratore della Repubblica,

* Jednací jazyk: italština.

- za italskou vládu: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: S. Faraci, avvocato dello Stato,
- za maďarskou vládu: M. Z. Fehér a K. Szíjjártó, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman, J. M. Hoogveld a P. P. Huurnink, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie: K. Pleśniak a A. Ștefănuț, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: S. Grünheid a A. Spina, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 13. července 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká zaprvé výkladu čl. 1 odst. 2 a 3 a článků 3 a 4 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“), a zadruhé platnosti těchto ustanovení z hlediska článků 7 a 24 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu v Itálii, který belgické justiční orgány vydaly na osobu GN za účelem výkonu trestu odnětí svobody v Belgii.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Úmluva o právech dítěte byla přijata Valným shromážděním OSN dne 20. listopadu 1989 (*Recueil des traités des Nations unies*, sv. 1577, s. 3).
- 4 Článek 3 odst. 1 této úmluvy uvádí:
„Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.“

Unijní právo

- 5 Bod 6 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2002/584 uvádí:
„Evropský zatýkací rozkaz stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na „úhelný kámen“ justiční spolupráce.“

- 6 Článek 1 tohoto rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Definice evropského zatýkacího rozkazu a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené[ho] s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají evropský zatýkací rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.

3. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [SEU].“

- 7 Článek 3 uvedeného rámcového rozhodnutí vyjmenovává důvody pro povinné odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu, články 4 a 4a vyjmenovávají důvody, pro které je možné výkon evropského zatýkacího rozkazu odmítnout.

- 8 Článek 7 téhož rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Účast ústředního orgánu“, v odstavci 1 stanoví, že každý členský stát může určit jeden nebo více ústředních orgánů, dovoluje-li to jeho právní systém, které budou nápomocny příslušným justičním orgánům.

- 9 Článek 15 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Rozhodnutí o předání“, stanoví:

„1. Vykonávající justiční orgán rozhodne o předání osoby ve lhůtách a za podmínek stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí.

2. Považuje-li vykonávající justiční orgán informace, které mu sdělil vystavující členský stát, za nedostatečné pro to, aby mohl rozhodnout o předání, požádá o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, zejména s ohledem na články 3 až 5 a článek 8, a může stanovit lhůtu, ve které mají být tyto informace dodány, přičemž vezme v úvahu nutnost dodržet lhůty stanovené v článku 17.

3. Vystavující justiční orgán může kdykoli doručit vykonávajícímu justičnímu orgánu dodatečné užitečné informace.“

- 10 Článek 17 tohoto rámcového rozhodnutí stanoví lhůty a postupy pro přijetí rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

- 11 Článek 23 uvedeného rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Lhůty pro předání osoby“, stanoví:

„1. Vyžádaná osoba je předána co nejdříve v den, který dohodnou dotyčné orgány.

2. Je předána nejpozději do deseti dnů po přijetí pravomocného rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

[...]

4. Předání lze výjimečně dočasně odložit ze závažných humanitárních důvodů, například existují-li závažné důvody domnívat se, že by to zřejmě ohrozilo život nebo zdraví vyžádané osoby. Výkon evropského zatýkacího rozkazu se uskuteční, jakmile tyto důvody pominou.

Vykonávající justiční orgán neprodleně informuje vystavující justiční orgán a dohodne s ním nové datum předání. V tomto případě se předání uskuteční ve lhůtě do deseti dnů od nového data.

[...]“

Italské právo

- 12 Článek 2 legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d’arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (zákon č. 69 o ustanoveních pro uvedení vnitrostátního práva do souladu s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy) ze dne 22. dubna 2005 (GURI č. 98 ze dne 29. dubna 2005, s. 6, dále jen „zákon č. 69/2005“), ve znění vyplývajícím z decreto legislativo n. 10 (legislativní nařízení č. 10) ze dne 2. února 2021 (GURI č. 30 ze dne 5. února 2021, dále jen „legislativní nařízení č. 10 z roku 2021“) a použitelném na skutkový stav v původním řízení, stanoví:

„V důsledku výkonu evropského zatýkacího rozkazu nesmí být v žádném případě porušeny nejvyšší zásady ústavního pořádku státu nebo nezcizitelná lidská práva uznaná Ústavou, základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [SEU] nebo základní práva zaručená [Evropskou] úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsanou v Římě dne 4. listopadu 1950 [(dále jen ‚EÚLP‘)] [...]“

- 13 Článek 18 tohoto zákona stanoví:

„[O]dvolací soud odmítne předání v následujících případech:

- a) pokud se na trestný čin uvedený v evropském zatýkacím rozkazu vztahuje amnestie podle italského práva, spadá-li tento trestný čin do jurisdikce italského státu;
- b) ukáže-li se, že ve vztahu k vyžádané osobě byl za stejný čin vydán v Itálii pravomocný odsuzující rozsudek nebo trestní příkaz nebo rozsudek o zastavení trestního stíhání, proti kterému již nelze podat opravný prostředek, nebo v jiném členském státě Evropské unie pravomocný rozsudek, a to za předpokladu, že v případě odsouzení byl trest již vykonán nebo je právě vykonáván, nebo již nemůže být vykonán podle právních předpisů státu, který vydal odsuzující rozsudek;
- c) pokud osoba, na kterou je vydán evropský zatýkací rozkaz, byla v době spáchání trestného činu mladší 14 let“.

- 14 Článek 18 zákona č. 69/2005, ve znění před nabytím účinnosti legislativního nařízení č. 10 z roku 2021, stanovil:

„Odvolací soud předání odmítne:

[...]

p) je-li osoba, o jejíž předání se žádá, těhotnou ženou nebo matkou dětí mladších tří let, které s ní žijí ve společné domácnosti, ledaže by v případě evropského zatýkacího rozkazu vydaného v průběhu řízení byly požadavky ochrany, které jsou základem omezujícího opatření vystavujícího justičního orgánu, mimořádně důležité;

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 15 Dne 26. června 2020 belgické justiční orgány vydaly evropský zatýkací rozkaz na GN za účelem výkonu trestu odnětí svobody na pět let, který jí rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (Soud prvního stupně v Antverpách, oddělení Antverpy, Belgie) uložil v nepřítomnosti za trestné činy obchodování s lidmi a napomáhání nedovolenému přistěhovalectví, spáchané v Belgii v období od 18. září 2016 do 5. srpna 2017.
- 16 Dne 2. září 2021 byla GN zatčena v Boloni (Itálie). V okamžiku zatčení byla se svým synem, který se narodil ve Ferrare (Itálie) dne 10. listopadu 2018 a který s ní žil ve společné domácnosti. GN byla mimoto těhotná s druhým dítětem, které se narodilo dne 10. května 2022.
- 17 Při výslechu dne 3. září 2021 vyslovila GN nesouhlas se svým předáním belgickým justičním orgánům. Po jednání, které se konalo dne 17. září 2021, Corte d'appello di Bologna (Odvolací soud v Boloni, Itálie) jakožto vykonávající justiční orgán požádal belgické justiční orgány o poskytnutí informací týkajících se zaprvé způsobu, jakým jsou v Belgii vykonávány tresty uložené matkám žijícím s nezletilými dětmi, zadruhé toho, jak by bylo s GN v případě předání ve vězení zacházeno, zatřetí opatření, která by byla přijata vůči jejímu nezletilému dítěti, a za čtvrté možnosti obnovit řízení, které bylo ukončeno uložením trestu v nepřítomnosti.
- 18 Sdělením ze dne 5. října 2021 parquet d'Anvers (Státní zastupitelství v Antverpách, Belgie) informovalo Corte d'appello di Bologna (Odvolací soud v Boloni) o tom, že odpovědi na položené otázky spadají do pravomoci Service public fédéral Justice (Federální veřejná justiční služba, Belgie).
- 19 Rozsudkem ze dne 15. října 2021 Corte d'appello di Bologna (Odvolací soud v Boloni) odmítl předat GN belgickým justičním orgánům a nařídil její okamžité propuštění na svobodu. Podle uvedeného soudu totiž bez odpovědi belgických justičních orgánů na jeho otázky není vůbec jisté, že v právním řádu vystavujícího členského státu existuje režim odnětí svobody srovnatelný s režimem existujícím ve vykonávajícím členském státě, který chrání právo matky na to, aby nebyla zbavena vztahu se svými dětmi a aby o ně pečovala, a zajišťuje dětem nezbytnou mateřskou a rodinnou pomoc zaručenou jak italskou Ústavou, tak článkem 3 Úmluvy o právech dítěte a článkem 24 Listiny.
- 20 Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna (Nejvyšší státní zástupce při Odvolacím soudu v Boloni, Itálie) a GN podali ke Corte suprema di cassazione (Kasační soud, Itálie), který je předkládajícím soudem, proti uvedenému rozsudku kasační opravný prostředek.
- 21 Předkládající soud konstatuje, že ustanovení zákona č. 69/2005, který jako důvod pro odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu výslovně stanovil případ, kdy je osoba, na kterou byl tento rozkaz vydán, těhotnou ženou nebo matkou dětí mladších tří let, které s ní žijí ve společné

domácnosti, bylo legislativním nařízením č. 10 z roku 2021 zrušeno, aby tak byly italské právní předpisy uvedeny do souladu s rámcovým rozhodnutím 2002/584, které takový případ mezi důvody pro povinné nebo fakultativní odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu neuvádí.

- 22 Uvedený soud má nicméně za to, že pokud právní řád vystavujícího členského státu nestanoví opatření na ochranu práva dětí, aby nebyly odňaty své matce, srovnatelná s opatřeními stanovenými italským právem, vedlo by předání matky k porušení základních práv chráněných italskou Ústavou a EÚLP.
- 23 Podle předkládajícího soudu však evropský zatýkací rozkaz spadá do oblasti, která byla plně harmonizována. Za těchto podmínek si předkládající soud klade otázku, zda rámcové rozhodnutí 2002/584 zakazuje vykonávajícímu justičnímu orgánu odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu vydaného na matku malých dětí, pokud by její předání bylo v rozporu s jejím právem na respektování soukromého a rodinného života a rovněž s nejvlastnějším zájmem jejích dětí. V případě kladné odpovědi se táže, zda je toto rámcové rozhodnutí slučitelné s článkem 7 a čl. 24 odst. 3 Listiny, vykládanými zejména ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 8 EÚLP.
- 24 Za těchto podmínek se Corte suprema di Cassazione (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 1 odst. 2 a 3 a články 3 a 4 [rámcového rozhodnutí 2002/584] vykládány v tom smyslu, že neumožňují vykonávajícímu justičnímu orgánu odmítnout nebo v každém případě odložit předání matky, se kterou žijí ve společné domácnosti nezletilé děti?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, jsou čl. 1 odst. 2 a 3 a články 3 a 4 [rámcového rozhodnutí 2002/584], a to i s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 8 EÚLP a ústavní tradice společné členským státům, slučitelné s článkem 7 a čl. 24 odst. 3 [Listiny] v rozsahu, v němž vyžadují předání matky, a tudíž přetrhání jejích vazeb s nezletilými dětmi, které s ní žijí ve společné domácnosti, bez zohlednění nejvlastnějšiho zájmu dítěte?“

Řízení před Soudním dvorem

- 25 Předkládající soud požádal, aby tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána ve zrychleném řízení upraveném v článku 105 jednacího řádu Soudního dvora.
- 26 Předkládající soud uvedl, že ve věci v původním řízení jsou dotčena základní práva těhotné ženy a jejího malého dítěte, které s ní žije ve společné domácnosti, a použití zrychleného řízení je nezbytné k odstranění přetrvávající nejistoty ohledně budoucí péče o toto dítě. Předložené otázky podle jeho názoru rovněž poukazují na problémy, které jsou společné značnému počtu věcí projednávaných před soudy členských států a které by měly být řešeny s nejvyšší naléhavostí.
- 27 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení odchýlně od ustanovení tohoto jednacího řádu, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.

- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 37 a citovaná judikatura).
- 29 V projednávané věci předseda Soudního dvora dne 11. května 2022 po vyslechnutí soudkyně zpravodajky a generální advokátky rozhodl, že žádosti uvedené v bodě 25 tohoto rozsudku nevyhoví.
- 30 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce totiž vyplývá, že GN byla na základě rozsudku Corte d'appello di Bologna (Odvolací soud v Boloni) ze dne 15. října 2021 okamžitě propuštěna na svobodu. Mimoto informace, které předkládající soud poskytl Soudnímu dvoru, neprokazují, že by během projednávání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce byla ohrožena péče o děti GN. Případná nejistota ohledně důsledků, jaké bude mít rozhodnutí o ukončení původního řízení na tuto péči, nebo skutečnost, že se položené otázky potenciálně týkají značného počtu osob nebo právních situací, nepředstavují samy o sobě důvody prokazující mimořádnou naléhavost, která je přitom nezbytná k odůvodnění projednání věci ve zrychleném řízení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. září 2022, Bundesrepublik Deutschland (Správní odklad výkonu rozhodnutí o přemístění), C-245/21 a C-248/21, EU:C:2022:709, bod 34, a rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Pojem „vážná újma“), C-125/22, EU:C:2023:843, bod 30].

K předběžným otázkám

K první otázce

- 31 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby vykonávající justiční orgán odmítl předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, z důvodu, že tato osoba je matkou malých dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti.
- 32 S ohledem na vyjádření předkládajícího soudu je třeba tuto první otázku chápat tak, že vychází z předpokladu, že ve věci v původním řízení má osoba, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, dvě malé děti, které s ní žijí ve společné domácnosti a jejichž zájmem je i nadále udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s matkou. V tomto kontextu se uvedený soud táže, zda může odmítnout výkon tohoto zatýkacího rozkazu na základě čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, z důvodu, že předání této osoby by ji mohlo připravit o takové vztahy a styk s jejími dětmi.
- 33 Úvodem je třeba připomenout, že zásada vzájemné důvěry mezi členskými státy i zásada vzájemného uznávání, která je sama založena na vzájemné důvěře mezi členskými státy, mají v unijním právu stěžejní význam, neboť umožňují vytvoření a zachování prostoru bez vnitřních hranic. Konkrétně je nutno uvést, že zásada vzájemné důvěry zejména v souvislosti s prostorem svobody, bezpečnosti a práva každému z těchto států ukládá, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která uznává unijní právo [rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, bod 40, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 93].

- 34 Při uplatňování unijního práva jsou tak členské státy povinny předpokládat dodržování základních práv ze strany ostatních členských států, takže nemohou od jiného členského státu požadovat vyšší vnitrostátní úroveň ochrany základních práv, než jakou zaručuje unijní právo, ani nemohou – až na výjimečné případy – ověřovat, zda tento jiný členský stát skutečně v konkrétním případě dodržel základní práva zaručená Evropskou unií [posudek 2/13 (Dohoda o přistoupení Unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 192, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 94].
- 35 V tomto kontextu rámcové rozhodnutí 2002/584 zavedením zjednodušeného a efektivnějšího systému předávání osob odsouzených pro porušení trestněprávních předpisů nebo podezřelých z jejich porušení usiluje o usnadnění a urychlení soudní spolupráce s cílem přispět k uskutečnění cíle, který byl Unii vytčen, a sice stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva založeným na vysoké úrovni důvěry, která musí existovat mezi členskými státy [rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, bod 42 a citovaná judikatura].
- 36 Zásada vzájemného uznávání, která podle bodu 6 odůvodnění tohoto rámcového rozhodnutí představuje „úhelný kámen“ soudní spolupráce v trestních věcech, je vyjádřena v čl. 1 odst. 2 uvedeného rámcového rozhodnutí, který zakotvuje pravidlo, podle něhož jsou členské státy povinny vykonat evropský zatýkácí rozkaz na základě této zásady a v souladu s ustanoveními téhož rámcového rozhodnutí [rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, bod 43 a citovaná judikatura].
- 37 Z toho plyne, že vykonávající justiční orgány mohou odmítnout vykonat evropský zatýkácí rozkaz pouze z důvodů vycházejících z rámcového rozhodnutí 2002/584, jak jej vykládá Soudní dvůr. A dále, zatímco výkon evropského zatýkácího rozkazu představuje pravidlo, odmítnutí jeho výkonu je pojmuto jako výjimka, která musí být vykládána restriktivně [rozsudek ze dne 18. dubna 2023, E. D. L. (Důvod odmítnutí na základě onemocnění), C-699/21, EU:C:2023:295, bod 34 a citovaná judikatura].
- 38 Toto rámcové rozhodnutí však nestanoví, že vykonávající justiční orgán může odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu pouze z toho důvodu, že osoba, na kterou byl takový zatýkácí rozkaz vydán, je matkou malých dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti. S ohledem na zásadu vzájemné důvěry, na níž je založen prostor svobody, bezpečnosti a práva, platí totiž domněnka, že podmínky odnětí svobody matky takových dětí a organizace péče o tyto děti ve vystavujícím členském státě jsou takové situací přizpůsobeny, ať už ve vězení nebo v rámci alternativních opatření, které umožňují, aby tato matka zůstala k dispozici justičním orgánům tohoto členského státu nebo aby děti byly umístěny mimo toto prostředí.
- 39 Z článku 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 však vyplývá, že tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva zaručená Listinou.
- 40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 7 Listiny zakotvuje právo každého na respektování jeho soukromého a rodinného života a čl. 24 odst. 2 Listiny stanoví, že při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňovaných veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, musí být prvořadým hlediskem nejvlastnější zájem dítěte.

- 41 Jak vyplývá z čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, na který výslovně odkazují vysvětlení k článku 24 Listiny, odstavec 2 posledně uvedeného článku se vztahuje i na rozhodnutí, která – stejně jako evropský zatýkácí rozkaz vydaný na matku malých dětí – nejsou určena těmto dětem, ale mají pro ně závažné důsledky [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. března 2021, État belge (Navrácení rodiče nezletilé osoby), C-112/20, EU:C:2021:197, body 36 a 37].
- 42 Možnost rodiče a jeho dítěte být spolu je přitom základním aspektem rodinného života (rozsudek ze dne 14. prosince 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“, C-490/20, EU:C:2021:1008, bod 61). Článek 24 odst. 3 Listiny totiž stanoví právo každého dítěte udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy. Podle tvrzení Procureure generale presso la Corte d'appello di Bologna (Nejvyšší státní zástupce při Odvolacím soudu v Boloni), Rady Evropské unie a Evropské komise je určení nejvlastnějšího zájmu dítěte součástí posouzení, při kterém musí být zohledněny všechny okolnosti projednávané věci [obdobně viz rozsudek ze dne 26. března 2019, SM (Dítě v péči zajišťované prostřednictvím alžírského institutu „kafala“), C-129/18, EU:C:2019:248, bod 73; rozsudek ze dne 14. ledna 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Navrácení nezletilé osoby bez doprovodu), C-441/19, EU:C:2021:9, body 46 a 60, a rozsudek ze dne 11. března 2021, État belge (Navrácení rodiče nezletilé osoby), C-112/20, EU:C:2021:197, bod 27].
- 43 Ačkoliv každému členskému státu v první řadě přísluší, aby za účelem zajištění plného uplatňování zásad vzájemné důvěry a vzájemného uznávání, na nichž je postaveno fungování mechanismu evropského zatýkácího rozkazu, zajistil s výhradou konečného přezkumu Soudním dvorem zachování požadavků neoddělitelně spjatých se základními právy zaručenými v článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny tím, že se zdrží jakéhokoli opatření, které by je mohlo ohrozit, platí, že existuje-li skutečné nebezpečí, že v případě předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, vystavujícímu justičnímu orgánu budou tato základní práva této osoby anebo jejích dětí porušena, může vykonávající justiční orgán ve výjimečných případech tomuto evropskému zatýkácímu rozkazu na základě čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 nevyhovět [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100 bod 46, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, body 72 a 96].
- 44 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že vykonávající justiční orgán musí nebezpečí uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku posoudit s ohledem na standard ochrany základních práv zaručený unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 88). Nemá-li tedy tento orgán jistotu, že pokud jde o odnětí svobody matek malých dětí a péči o tyto děti, existují ve vystavujícím členském státě podmínky srovnatelné s podmínkami existujícími ve vykonávajícím členském státě, nelze toto nebezpečí považovat za prokázané.
- 45 Naproti tomu má-li vykonávající justiční orgán, který má rozhodnout o předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, k dispozici důkazy, které nasvědčují existenci takového nebezpečí z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků, pokud jde o podmínky odnětí svobody v případě matek malých dětí nebo péče o tyto děti ve vystavujícím členském státě, nebo nedostatků, které se týkají těchto podmínek a obzvláště ovlivňují objektivně určitelnou skupinu osob, jako jsou děti se zdravotním postižením, musí tento orgán konkrétně a přesně ověřit, zda existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčné osoby budou vystaveny tomuto nebezpečí v důsledku takových podmínek.

- 46 Vykonávající justiční orgán tedy musí reálnost nebezpečí porušení základních práv zaručených v článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny posoudit v rámci dvoufázového přezkumu zahrnujícího analýzu na základě rozdílných kritérií, takže tyto fáze nelze zaměňovat a musí být prováděny postupně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, body 101, 109 a 110).
- 47 Za tímto účelem musí vykonávající justiční orgán v rámci první fáze určit, zda existují objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované informace, které mají prokázat existenci skutečného nebezpečí, že ve vystavujícím členském státě dojde k porušení těchto základních práv z důvodu takových nedostatků, jaké jsou uvedeny v bodě 45 tohoto rozsudku. Tyto informace mohou vyplývat zejména z mezinárodních soudních rozhodnutí, z rozhodnutí, zpráv a dalších dokumentů vydaných orgány Rady Evropy nebo v rámci systému Organizace spojených národů a z údajů obsažených v databázi Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) týkající se podmínek ve věznicích v Unii (*Criminal Detention Database*) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 102).
- 48 V rámci druhé fáze musí vykonávající justiční orgán konkrétním a přesným způsobem ověřit, do jaké míry mohou mít nedostatky, které byly zjištěny v první fázi přezkumu uvedeného v předchozím bodě tohoto rozsudku, dopad na podmínky odnětí svobody osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, nebo na podmínky péče o její děti, a zda vzhledem k jejich osobní situaci existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že této osobě nebo jejím dětem hrozí skutečné nebezpečí porušení uvedených základních práv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 94, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 106).
- 49 Má-li tedy vykonávající justiční orgán za to, že nemá k dispozici všechny informace nezbytné k přijetí rozhodnutí o předání dotyčné osoby, musí na základě čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 požádat vystavující justiční orgán o neprodlené poskytnutí veškerých doplňujících informací, které považuje za potřebné, pokud jde o podmínky, za jakých má být tato osoba v tomto členském státě vězněna a zajištěna péče o její děti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 95).
- 50 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že informace, které je vykonávající justiční orgán oprávněn požadovat, se mohou týkat jak první, tak druhé fáze přezkumu, který musí tento orgán provést v souladu s bodem 46 tohoto rozsudku. Uvedený orgán však nemůže od vystavujícího justičního orgánu požadovat informace týkající se pouze druhé fáze tohoto přezkumu, má-li za to, že není prokázána existence systémových nebo celoplošných nedostatků nebo nedostatků ovlivňujících objektivně určitelnou skupinu osob, k níž patří dotyčná osoba nebo její děti, tedy nedostatků, které jsou uvedeny v bodě 45 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 135).
- 51 Podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 může vykonávající justiční orgán stanovit lhůtu, ve které mají být doplňující informace vyžádané od vystavujícího justičního orgánu dodány. Tato lhůta musí být přizpůsobena konkrétnímu případu, aby měl vystavující justiční orgán nezbytný čas ke shromáždění těchto informací, přičemž za tím účelem může v případě potřeby požádat o pomoc ústřední orgán nebo některý z ústředních orgánů vystavujícího členského státu ve smyslu článku 7 tohoto rámcového rozhodnutí. Podle čl. 15 odst. 2 uvedeného

rámcového rozhodnutí však musí tato lhůta brát v úvahu nutnost dodržet lhůty stanovené v článku 17 téhož rámcového rozhodnutí (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 97).

- 52 Vystavující justiční orgán má povinnost požadované doplňující informace vykonávajícímu justičnímu orgánu poskytnout, neboť jinak by porušil zásadu loajální spolupráce [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 97, a rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 64].
- 53 Aby totiž nebylo ochromeno fungování evropského zatýkacího rozkazu, musí se dialog mezi vykonávajícími justičními orgány a vystavujícími justičními orgány řídit povinností loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 104, a rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, bod 131].
- 54 V případě, že by vystavující justiční orgán neodpověděl na žádost vykonávajícího justičního orgánu o doplňující informace uspokojivým způsobem, musel by tedy vykonávající justiční orgán provést celkové posouzení všech informací, které má k dispozici, v rámci každé ze dvou fází připomenutých v bodech 47 a 48 tohoto rozsudku [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 114].
- 55 Pouze tehdy, má-li vykonávající justiční orgán s ohledem na veškeré informace, které má k dispozici, včetně případné absence záruk poskytnutých vystavujícím justičním orgánem, za to, že ve vystavujícím členském státě existují takové nedostatky, jako jsou nedostatky uvedené v bodě 45 tohoto rozsudku, a že existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčné osobě anebo jejím dítětem hrozí vzhledem k jejich osobní situaci skutečné nebezpečí porušení základních práv zaručených v článku 7 a v čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, musí vykonávající justiční orgán na základě čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 odmítnout vyhovět evropskému zatýkacímu rozkazu, který byl na tuto osobu vydán. V opačném případě musí tento zatýkací rozkaz vykonat v souladu s povinností stanovenou v čl. 1 odst. 2 tohoto rámcového rozhodnutí.
- 56 A konečně, pokud jde o možnost odložit předání, na kterou předkládající soud poukazuje v první otázce, je třeba upřesnit, že na základě čl. 23 odst. 4 rámcového rozhodnutí 2002/584 je sice možné odložit předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, avšak pouze dočasně, výjimečně a ze závažných humanitárních důvodů. S ohledem na znění tohoto ustanovení a obecnou systematiku článku 23 uvedeného rámcového rozhodnutí nelze ostatně o takovém odkladu uvažovat na delší dobu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. dubna 2023, E. D. L. (Důvod odmítnutí na základě onemocnění), C-699/21, EU:C:2023:295, bod 51].
- 57 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby vykonávající justiční orgán odmítl předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, z důvodu, že tato osoba je matkou malých dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti, ledaže zaprvé má tento orgán k dispozici informace, které prokazují existenci skutečného nebezpečí porušení základního práva na respektování soukromého a rodinného života této osoby, které je zaručeno v článku 7 Listiny, a nejvlastnějšího zájmu jejích dětí, jak jej chrání čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků,

pokud jde o podmínky odnětí svobody matek malých dětí a péče o tyto děti ve vystavujícím členském státě, a zadruhé existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčné osoby budou v důsledku takových podmínek vystaveny tomuto nebezpečí.

K druhé otázce

- 58 Vzhledem k odpovědi na první otázku není třeba na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, ve spojení s článkem 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny základních práv Evropské unie,

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání tomu, aby vykonávající justiční orgán odmítl předání osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, z důvodu, že tato osoba je matkou malých dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti, ledaže zaprvé má tento orgán k dispozici informace, které prokazují existenci skutečného nebezpečí porušení základního práva na respektování soukromého a rodinného života této osoby, které je zaručeno v článku 7 Listiny základních práv, a nejvlastnějšího zájmu jejích dětí, jak jej chrání čl. 24 odst. 2 a 3 této Listiny, z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků, pokud jde o podmínky odnětí svobody matek malých dětí a péče o tyto děti ve vystavujícím členském státě, a zadruhé existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčné osoby budou v důsledku takových podmínek vystaveny tomuto nebezpečí.

Podpisy